

LUPTA

le combat

Director : Mihai Korne

Redactor : Antonia Constantinescu

COSTUL ABONAMENTULUI PE UN AN

In franci francezi

In alte valute tariful este majorat
pentru acoperirea cheltuielilor

FRANTA

FRF 250

bancaire :

EUROPA

FRF 300

DM 100 - Fr. Etr. 90 - L. St. 35

Cu avizul :

AFRICA

FRF 350

USA 60 ani echivalent

AMERICA DE NORD

ISRAEL

AMERICA DE SUD

ASIA

FRF 400

USA 70 ani echivalent

AUSTRALIA

125, Bureaux de la Colline - 92213 St-Cloud - France

Telephon : (33-1) 46. 02. 05. 40 - Tetex 633520F

Commission Paritaire N° 65481 - C;C;P; : 11 341 71 A Paris

Telefax : (33-1) 46.02.14.37

Numărul 181

22 aprilie 1992

CRISTOS
A ÎNVIAT !
SĂRBĂTORI
FERICITE !

VINTILĂ HORIA

(Segarcea-Dolj 1915 - Madrid 1992)

S-a săvârșit întru Domnul, la 4 aprilie, plecând spre o lume mai bună, cel mai tânăr dintre cei patru mari români ai exilului, pe neașteptate, în plină activitate și putere creatoare.

Născut în inima podgoriilor oltenesti, el a reușit pînă la 25 de ani să se afirme prin trei volume de versuri ("Procesiuni", 1937, "Cartea cu duhuri", 1939, "Cartea omului singur", 1941), printr-un roman ("Acolo și stelele ard", 1942), foarte bine primit de critici și de public, ca și prin publicistica sa (a fost unul din ultimii colaboratori ai celebrei reviste "Gândirea"). În 1940 este numit atașat cultural la ambasada României din Roma, funcție din care a fost revocat în același an pe motive politice. Numit din nou la Viena, în 1944, este internat de hitleriști în lagăr după armistițiu. Eliberat de englezi în 1945, el refuză să se întoarcă în țară, unde se instala vădit ocupația comunistă, și se stabilește în Italia, rămînînd pînă în 1948. Aici are strînse relații cu o serie de intelectuali italieni, printre alții cu Giovanni Papini, despre care avea să scrie o carte în 1963. În 1948 emigrează în Argentina, unde este 5 ani profesor la Universitatea din Buenos Aires. În 1953 se stabilește la Madrid, și predă literatură universală la universitățile spaniole, iar din

Cicerone Poghiric

pag. 5

CÎRDĂȘIA TRECUTULUI

Ruptura FSN-ului compromite atît șansele de re alegere ale actualului președinte cît și ale fostului prim ministru. Coportamentul amîndurora dovedește ca rămîn prizonierii metodelor de odinioară. Ambii, precum și cei care îi susțin, reprezintă din ce în ce mai puțin electoratul român care evoluează spre o adevărată democrație atît la orașe cît și la sate.

În ciuda mijloacelor de care dispun nu credem că partidele extremiste, SRI-ul, șefii armatei și partizanii actualului președinte FSN vor obține o majoritate la alegerile parlamentare sau la cele prezidențiale. Nici măcar împăcarea celor doi, Iliescu și Roman, nu credem că ar permite celui dintîi să fie reales, nici celui de al doilea să formeze viitorul guvern. Ca să-și atingă țelul, fiecare ar avea nevoie de sprijinul unei părți din opoziție. Acest sprijin conducerea PNL a hotărît să-l dea lui Ion Iliescu.

Dacă acesta este reales, victoria va fi vremelnică. Cîrdășia Iliescu-Câmpeanu nu va putea rezolva problemele țării și va fi curînd resimțită de opinia publică drept alianță dirijismul economic cu șovinismul politic. Nici unul, nici celălalt nu reprezintă viitorul și nu pot netezi drumul pe care România trebuie să-l străbată pentru a ieși din impas și a intra în Europa.

Ceea ce a rămas din FSN sub conducerea lui Roman are și mai puține șanse să întrunească o majoritate, fie chiar relativă. Deși compusă din oameni mai tineri care au beneficiat dar nu sunt legați de fostul regim, gruparea din jurul fostului prim ministru poartă pecetea minciunilor sfruntate, a promisiunilor călcate și a corupției celor 16 luni de guvernare dezastruasă. Ar fi surprinzător ca alegătorii să-i dea votul de încredere.

Singura persoană care se bucură de încrederea opiniei publice este actualul prim ministru. Dacă și acesta își calcă angajamentele și se prezintă la alegeri ca șeful unei coaliții fesenisto-liberale riscă să piardă repede această încredere. Oricum coaliția va eșua și cei care o compun vor rămîne în continuare ostatecii forțelor care împiedică și astăzi realizarea reformelor. România nu poate ieși din impas cîtă vreme este dominată de forțele trecutului.

<https://biblioteca-digitala.ro>

Cel ce va reprezenta opoziția și felul în care o va face constituie elementul determinant pentru viitorul politic românesc. Chiar dacă la alegeri opoziția nu va obține majoritatea, pozițiile pe care le va lua în timpul campaniei electorale pot și trebuie să constituie bazele evoluției politice în anii ce vin.

Convenția Democratică a avut norocul să fie părăsită de conducerea PNL, putînd astfel să-și definească obiectivele fără ezitări și ambiguități. Din felul în care Nicolae Manolescu, președintele Partidului Alianța Civică, a ocolit, pe 6 aprilie, în ajunul rupturii, întrebările puse la conferința de la Paris, era vădit că probleme principale, ca programul economic și concepția Convenției în politica externă, nu fuseseră încă definite. Ar fi o greșeală să se creadă că aceste probleme mai pot fi amînate. Alegătorii români, ca de altfel și auditoriul de la Paris, nu se pot mulțumi cu scuza că ar fi prea aride.

Dacă opoziția vrea să propună țării o politică economică nouă, aceasta nu se va putea limita la problema privatizării. Reforma trebuie să plece de la bugetul prezentat de guvernul Stoloișan și să arate care sunt cheltuielile pe care opoziția înțelege să le suprim precum și domeniile pe care vrea să le dezvolte. Nici problema șomajului nu poate fi amînată. Ea poate și trebuie rezolvată compensînd cheltuielile cu suprimarea subvenționării întreprinderilor care lucrează în pierdere, reducînd la o treime bugetul armatei și desființînd SRI-ul.

Bugetul nu reprezintă singura sursă de venit pentru înfăptuirea investițiilor pe care le-am evocat în repetate rînduri ca fiind prioritare: sănătatea publică, școlile, autostrăzile și lucrările de amenajare urbană sau rurală. Asemenea lucrări pot fi finanțate de împrumuturi interne și externe în măsura în care statul adoptă o politică de rigoare economică și financiară care să ducă la stabilizarea efectivă a leului, nu la noua inflație de 100% pe care actualul guvern o pregătește pentru anul în curs.

Nici în politica externă nu ne putem mulțumi cu metafore care oferă comprese reci în loc de comprese fierbinți pentru domolirea conflictelor de la Tighina și din Transilvania.

Mihai Korne

pag. 2

Cei care vor să facă parte din Europa nu pot să nu accepte conviețuirea pe același teritoriu a unor națiuni care trăiesc de secole împreună. Conviețuirea înseamnă respectarea limbii, a tradițiilor și a instituțiilor fiecăreia dintre aceste națiuni. Aceste principii, consfințite la Helsinki, s-au dovedit îndeajuns de puternice ca să ducă la prăbușirea celui mai puternic imperiu totalitar pe care l-a cunoscut omenirea. Aceste principii vor triumfa și în România.

Nici conflictul de pe Nistru și nici problema Sudului Basarabiei nu se vor rezolva cu forța. În ciuda armatei a XIV-a și a cazacilor, dialogul poate fi restabilit cu populația rusofonă din orașele nistriene și din sudul Basarabiei. Depinde de noi ca, prin contacte directe, pe calea undelor și a televiziunii, locuitorii neromâni ai acestor ținuturi să înțeleagă că viitorul lor depinde de legăturile bune pe care le au cu vecinii lînga care se află și nicidecum de sprijinul pe care îl mai au de la Moscova. Rusia nu va putea investi puținele resurse pe care le va avea în industriile unor orașe care se află la sute de kilometri între Ucraina și România și care lucrează pentru o armată care este în descompunere.

Orașele nistriene și Sudul Basarabiei nu s-au dezvoltat nici în trecut și nu o vor face nici pe viitor cu ajutorul garnizoanelor militare, care, mai devreme sau mai târziu, le vor părăsi. Există o disproporție între densitatea populației din Republica Moldova și cea din Sudul Basarabiei, care nu va putea nici ea încremenii la nesfârșit. Dezvoltarea sudului cu ajutorul populației excedentare din Moldova este în firea lucrurilor. Timpul lucrează în favoarea noastră dacă nu facem greșeli.

Declarații unori demagogice, alteori necumpătate au fost făcute în ultimele săptămîni. Opoziția nu are nevoie să le răspundă, dar nici nu poate eluda aceste probleme. Într-un moment în care frontierele s-au deschis în toată Europa este absurd a crede că ele s-ar putea închide multă vreme la gurile Nistrului și ale Dunării. Nu trebuie să ne pierdem firea dacă alții și-au pierdut cumpătul și recurg la violență.

Oricît de bun ar fi programul, alegerile sunt cîștigate sau pierdute de oameni. În consecință, opoziția nu mai poate întîrzia să prezinte alegătorilor pe candidatul desemnat pentru președinție, pe cel care ar conduce viitorul guvern și acele persoane care vor conduce principalele sectoare ale funcției publice, dacă va cîștiga alegerile.

Mihai Korne

Dominanta, aparent paralizantă, a vieții politice românești actuale este ambiguitatea. Un fel de "d'ale carnavalului" în care cetățeanul își consumă energia în decodarea măștilor și în exercițiul divinatoriu al următoarei mișcări de cadrul electoral.

Eveniment de mult previzibil, cu un electorat înjumătățit, conglomeratul FSN-ul a explodat la Convenția Națională de la sfîrșitul lui martie, cînd Petre Roman și-a impus moțiunea și a fost reales în fruntea propriei fracțiuni. Convenția a ținut trei zile, ca o nuntă din povești la care ar fi participat însă personajele "Scrisorii pierdute", păcălile cu Dandanache cu tot, de un Făt Frumos, fugit cu "mireasa vîndută"... Nici cei mai încăpățînați fesenişti nu mai înțeleg mare lucru. Cel care, șef de guvern în iunie 1990, a asumat crimele minierei ca pe salutare soluții împotriva unei iminente "lovituri de stat", a fost îmbărbătat în Sala Polivalentă, unde s-a ținut Convenția FSN, de o corală gen Piața Universității scandînd: "Noi de-aicea nu plecăm, nu plecăm acasă/ pînă cînd n-o cîștiga moțiunea noastră"; "Fesenişti nu fiți triști: vă duceți la PSM-îști". N-au lipsit ecouri în stilul "Cîntării României": "Petre Roman te-am votat: tu acum să fii bărbat" ("primul bărbat al țării" fiind pe lumea cealaltă...) și salutul creștinesc al victoriei finale: "Două zile am luptat/Dumnezeu ne-a ajutat!" La Conferința ținută la Institutul Francez de Relații Internaționale (6 aprilie), Nicolae Manolescu remarcă evoluția constant contradictorie a lui Petre Roman, care a ținut un discurs populist pînă la 20 mai, a trecut apoi la un liberalism sălbatec, a fost ultranaționalist în vremea alegerilor, ca să confişte acum o parte din discursul opoziției.

Ziarele din țară au consemnat vorbele și gesturile memorabile ale zaverei frontiste. Mai ales pe cele ale învingătorilor. Candidatul rival al lui Roman, Marian Enache, speranța "unioniștilor" - "pentru noi e Ioan Alexandru Cuza. E la fel de luminat ca el" (sic) - a temporizat ca Trahanache și pînă la urmă a dat bir cu fugiții. Au urmat dezvăluiri "Români, am fost trădați!" (Cristian Tănase, lider FSN de Gorj) sau blesteme "Fie-vă elita ușoară!" (Ionel Roman, deputat FSN de Cluj)

După replicile patetice ("Frontul scindării și trădării naționale", a strigat Emil Stoica), au urmat faptele. În 30 martie, opt senatori FSN s-au delimitat de grupul lor parlamentar, printre care și Vasile Văcaru, funcția sa de lider al majorității în Senat fiind preluată de de Sorin Vornicu. În aceeași zi, a avut loc înfîlnirea opozițiilor lui Roman, în frunte cu Petre Ninosu, la "Tehnic Club" (o casa din apropierea cimitirului Bellu, unde, de obicei, se țin concerte rock de cartier), convocîndu-se, simultan, o conferință de presă. Pe acolo a trecut discret și Alexandru Mironov, purtătorul de cuvînt al Cotroceniului. S-a decis crearea partidului FSN - 22 decembrie, "un partid al maselor largi de muncitori și țărani" (fiindcă

Roman e "elitist și dictatorial"). Asistența a ovaționat cu nădejde "Iiescu!" Pe 31 martie a demisionat și senatorul FSN de Brașov, Sergiu Nicolaescu, explicînd că moțiunea adoptată la Convenția Națională FSN este "profund antidemocratică". Au continuat demisiile din grupul de deputați FSN. Din 220 de parlamentari, FSN-ul condus de Petre Roman a rămas fără 32 de senatori și 29 de deputați. Dar peisajul, în loc să se limpezească a devenit mai tulbure: cu ocazia votării legii electorale, cele două partide FSN au votat ca unul împotriva prezenței observatorilor naționali.

Mai mult, Parlamentul este în plin mit al calului troian: a apărut grupul parlamentar al Partidului România Mare, pe lîngă care se află sateliți "independenți" ca demisionatul din FSN, Petre Țurlea, care și-a publicat protestul în "România Mare". Un transfug FSN, Ananie Ivanov și un fost social-democrat al partidului lui Nica Sabin, Silviu Șomicu, au trecut la Partidul Socialist al Muncii al lui Verdeț, făcînd intrarea acestei formațiuni în Parlament pe ușa din dos. S-au mai constituit, prin migrații, grupul Partidului Republican și cel al Partidului Social-Democrat Tradițional (lui Lucian Cornescu). Dacă mai adăugăm Partidul Liberal (aripa tînră, constituit anul trecut) și Partidul Social Democrat, fost FSN - 20 mai, constatăm că doar două treimi din actualul for legislativ mai reprezintă electoratul de la 20 mai 1990, bulibășeala demisiilor, azeziunilor, ușilor trîntite și jurămintelor de credință făcînd din viața politică a României un vodevil cu atît mai indecent cu cît sărăcia e lucie din țară.

Și opoziția? Conducerea PNL a declarat divorț Convenției Democratice din motive pe care le putem reconstitui din interviuri, declarații, conferințe de presă. În primul rînd a făcut reproșuri unuia dintre parteneri, UDMR-ului, pentru că nu s-a delimitat de declarațiile făcute la Budapesta. Imputare din arsenalul "partidei naționale", care face abstracție de voturile masive date de maghiari candidatul la președinție Radu Câmpeanu în 20 mai 1990, de proliferarea recentă a "cercurilor liberale" în cadrul UDMR-ului și, în fine, de explicația lui Domokos Gheza, pentru care lipsa de reacție a formației sale vine din faptul că este un partid politic din România și nu ambasada Ungariei.

Un alt partener contestat este Partidul Alianței Civice, față de care dl. Câmpeanu are "o veche și profundă ostilitate" ("Cuvîntul"), exprimată de la început prin minimalizări agasate. La Conferința Națională PAC, din 25 martie, unele glasuri, exasperate de disprețul, aroganța și meschina numărătoare a voturilor PNL (în plină "unitate a opoziției"), au scăpat cuvîntul "ciocoi". Dl. Cîmpeanu și purtătorul de cuvînt al PNL-ului, dl. Sorin Botnaru (fost membru fondator al FSN-ului, intrat în structura de conducere a PNL-ului, deși disidența sa frontistă a fost de pe poziții populist-conservatoare), au acuzat frecvent PAC-ul, partidul cu cei mai mulți intelectuali - fără sediu și plătind convorbirile telefonice și

faxurile din buzunarul propriu - că ar fi "arivist", "artist", "fantezist" în relațiile politice. Ce mai, amator. Ne-aducem aminte de sfaturile iritate ale puterii, care-i trimetea pe intelectualii solidari cu manifestația din Piața Universității, la masa lor de lucru, departe de viața politică. Conducerea PNL parcă vrea să-i dea dreptate primarului de la Cluj, Gh. Funar (PUNR), care se bucura într-un interviu din "Europa" că PNL-ul va ieși din Convenție pentru că și-a dat seama că "votul pentru cheie a dat prilejul PAC-ului să se felicite pentru rezultatele obținute" (!)

Într-adevăr, obsesia conducerii PNL este că sub pulpana propriului succes se cuibăresc neaveniții. N-a declarat contabilicește (ca în cursul scurt de istorie ...) dl. Câmpeanu că PNL-ul a fost "locomotiva Convenției aducând 10-12% din voturi, cu 1-2% mai mult ca PNȚCD, în timp ce PAC n-a adus decât 3-4%" ? Dar PNL-ul nu e premiant doar la voturi. "...tot ce s-a obținut în Comunitatea Europeană, încrederea pe care o are România la Fondul Monetar Internațional și toate creditele de care vom beneficia se datoresc în mare măsură prezenței liberalilor în guvern", declara deputatul liberal Nae Petru Bedros în "Libertatea". Iar Silviu Brucan, care trage sforile din umbra "independenței" sale, a înțeles că prețul pentru dislocarea opoziției este narcotizarea cu elogii a conducerii liberale: "Pe locul doi între partide se situează PNL, a cărui conducere a demonstrat încă din toamna lui 1991 curaj și inteligență politică prin decizia de a intra în guvernul Stolovan și a-și asuma răspunderi și implicit riscuri într-un moment greu pentru țară. În prezent, criteriul dominant al alegătorului român, tocmai datorită lipsei unor diferențe ideologice sau pragmatice între partide, este: care partid și care lideri politici sînt în stare să scoată țara din sărăcie și haos ? Testul la care s-a supus PNL echivalează cu un examen absolvit cu brio. Cu această ocazie, liberalii au arătat țării că dispun de o falangă de personalități capabile sa onoreze departamente cheie ale unui guvern." ("Adevărul", 25 martie 1992).

Tendința centrifugă a PNL-ului e sancționată însă de potențialul electorat al "cheii", al cărui entuziasm a fost generat tocmai de unitatea opoziției. "România liberă" a publicat un apel la unitate, semnat de personalități artistice, științifice și sociale din România, apel reluat și completat de "Cotidianul"; un alt apel la unitate au semnat românii din Statele Unite, cei din Franța (v. Lupta nr. 180). Aceeași exigență au declarat-o public primarii aleși pe lista Convenției Democratice. Toate aceste intervenții publice în favoarea unei opoziții coerente și solidare, care să candideze pe liste comune, reprezintă pentru conducerea liberală "politica străzii", cum declară în același interviu din "Libertatea" deputatul

Nae Petru Bedros: "Există tendința de a crea o anumită presiune pentru a perpetua Convenția, printr-o politică de stradă. Noi am depășit etapa politicii de stradă". Purtătorul de cuvînt al liberalilor, Sorin Botnaru, declara la conferința de presa din 25 martie: "Cei care vād în Convenție o organizație politică independentă de evenimentele politice (sic!) încearcă pur și simplu să ne forțeze mina". Îți vine să crezi că slalomul conducerii liberale nu e dictat numai de vanitate; parcă ar dori să menajeze și temerile fracțiunii feseniste care-l susține pe Iliescu. Unul din aceștia lansa disperat, la Convenția Națională FSN: "Să nu mai stăm așa; să fim împreună! Dumnealor au convenit și au făcut o Convenție de 14 partide ca să ne distrugă". Tocmai, dl. Câmpeanu nu vrea deloc să-i distrugă, cu dese sale vizite la Cotroceni, cu simpatia public declarată față de Alexandru Bărlădeanu, cu votul din Senat împotriva Punctului 8 de la Timișoara. De altfel la Convenția Națională FSN, celebrul Gh. Dumitrașcu, (deputat de Constanța), fidel președintelui Iliescu, a zis: "Viitoarele noastre alianțe, fiindcă va trebui să facem alianțe, vor fi cu PNL, PDAR, PUNR"

Încă un fapt ciudat. Un articol consacrat României în "Washington Post" reamintea de curînd condițiile pe care România ar trebui să le îndeplinească pentru a obține clauza: alegeri libere și echitabile, televiziune independentă și controlul autorităților civile asupra fostei securități.

Tot în acest articol se vorbește despre miza teribilă pe care pierderea puterii o

STIMAȚI MEMBRI AI DELEGAȚIEI PERMANENTE,

Îngrijorați de ambiguitatea declarațiilor actualei conduceri a PNL cu privire la apartenența partidului nostru la Convenția Democrată, subsemnații așteaptă de la Dvs. o decizie clară în sensul menținerii unității opoziției așa cum se prezintă ea astăzi.

Viitoarele alegeri vor trebui să însemne ruptura cu comunismul și să pună temeliiile unei adevărate societăți democratice.

Alegerile locale au dovedit că se poate câștiga numai prin unire. Este rolul Dvs. să readuceți partidul pe făgașele lui tradiționale și să se renunțe la actuala pantă colaboraționistă a dizidenței tătarăsciene.

Renunțarea la unitatea opoziției în cadrul Convenției Democratice înseamnă o trădare a intereselor naționale și o marginalizare a PNL.

Rămînem convinși că sînteți conștienți de importanța acestei decizii și a momentului istoric ca să impuneți partidului nostru linia de etică politică de la care nu s-a îndepărtat în trecut PNL.

Ioana Brătianu, Vintilă Brătianu,
Constantin Mareș, Laura Săulescu-
Riga, Dinu Zamfirescu.

înseamnă pentru o putere implicată în acte criminale. Autorul mărturisește că un consilier prezidențial i s-a plîns că îi este frică să nu fie judecat, dacă opoziția câștigă alegerile.... Cunoscînd condițiile americane, pare stranie insistența cu care I.V. Săndulescu, adjunctul liberal al diplomației românești, cere acordarea clauzei fără îndeplinirea angajamentelor precizate mai sus.

În fine, cu ocazia întrunirii Delegației permanente, în ciuda capriciilor de primadonă, conducerea PNL a exprimat dorința unei însoțiri electorale cu PNȚCD, formația care a fost motorul unirii opoziției. E mai puțin o dovadă de colegialitate istorică sau de interes - Nicolae Manolescu recunoștea într-un interviu publicat în "Cuvîntul" că PNȚCD are cea mai bună implantare în teritoriu, iar delegația americană la un simpozion recent de la București felicita același partid pentru cea mai tînără medie de vîrstă a candidaților la viitoarele alegeri -, cît mai ales voința de a mina definitiv Convenția. Partidul lui Corneliu Coposu a decis însă menținerea Convenției, cu sau fără liberali, iar în 17 aprilie a fost ales președintele Biroului Executiv al Convenției. Și dovadă că propunerea conducerii liberale nu era deloc inocentă este că ultimele sale demersuri pretind schimbarea denumirii de Convenție Democrată și a "cheii" ca siglă, pentru ca s-a schimbat, prin ieșirea PNL-ului, componența acestei alianțe...

"Șansele sînt, scria Tudorel Urian în "Cuvîntul" ca dl. Radu Câmpeanu să renunțe la ambiguitate și aroganță sau ca liberalii să renunțe la dl. Radu Câmpeanu". Și-au dat demisia din PNL parlamentarul Sabin Ivan acuzînd conducerea partidului "că nu se află nici în car, nici în căruță", Radu Pascu din cauza poziției ambigue a conducerii, care, de altfel a decis "participarea la guvern fără aprobarea, în prealabil, a Biroului Permanent și fără consultarea Convenției Democratice, pusă în fața faptului împlinit" și prof. univ. Emil Tokacs, secretar de stat la Ministerul Învățămîntului. Alții au fost excluși din PNL, ca vice-președintele Nicolae Cervenii și dna Maria Tețu, președinta organizației PNL, sectorul II București. În 22 aprilie, 16 fruntași liberali au lansat un apel pentru regenerarea partidului lor.

La alegerile prezidențiale, PNL a va prezenta un candidat propriu. PNȚCD a reconfirmat că dorește un candidat unic al CD de preferință o personalitate neutră; candidatură lui Nicolae Manolescu n-a fost confirmată încă de Convenția Democrată.

Labilitatea "prințipurilor", țifna, excesul de "patrioți", ca și de amnezici este o supraproducție politică dificilă pentru un electorat care supraviețuiește de la o zi la alta. Și nu de mult, politicienii noștri se plîngeau de popor...

A.C.

"JOCUL" CU MORȚI DE PE NISTRU

În noaptea de 26 martie 1500 de femei, însoțite de civili înarmați și gardiști au intrat în Unitatea Militară a armatei a 14-a de la Tighina, organizând pichete; ele sînt organizate în Comitetul de grevă, condus de o eroină locală, Galina Andreeva; specialitatea aprigelor rusofone ? asediază cazărmile, fac presiuni asupra militarilor să se alătore separatistilor, cer și uneori capturează arme. În 27 martie, podul de la Dubăsari și cel de la Vadul lui Vodă au fost aruncate în aer, separatiștii minează obiective industriale, care pot exploda în orice moment; ținta de predilecție este spitalul Central din raionul Criuleni, deși acolo sînt îngrijiiți răniți din ambele tabere. Toate autobuzele din Dubăsari au fost rechiziționate de gardiști și cazaci, iar din localitate fug familii de români fiindcă li se dă foc la case. □ Președintele Parlamentului Moldovei a cerut Frontului Popular să renunțe, în această perioadă, la mișcări unioniste. În 28 martie, orele 14, este decretată starea excepțională. Toate manifestațiile de masă au fost interzise, iar liderul separatistilor, Igor Smirnov, la rîndul lui, a interzis circulația între 22 și 6 dim., comitele de ordine puțin trage în cine nu respectă restricția. 29 martie, la conferința de presă a primului ministru al Republicii Moldova, se anunță că toate propunerile de rezolvare pașnică a conflictului au fost respinse de separatiști, organizați în formații paramilitare, venirea cazacilor fiind socotita o intervenție în treburile interne ale unui stat independent. "La ora actuală, a spus primul ministru, V. Muravski, "sînt zeci de morți și sute de răniți și mii de refugiați în dreapta Nistrului și în Ucraina". Trupele paramilitare au trecut în dreapta Nistrului și au ocupat Tighina și Gisca. În stînga Nistrului este întreținută românofobia, pretextîndu-se unirea cu România, "care, a spus V. Muravski, "nu are nici un temel întrucît există declarația de independență a Republicii Moldova, declarație susținută de majoritatea populației... și de comunitatea mondială. Au fost deschise ambasade, în primul rînd în România..." □ Mircea Druc, președintele Frontului Popular Creștin Democrat din Moldova și-a declarat solidaritatea cu autoritățile țării, cum impune situația de război, deși Muravski a acuzat FPCD-ul ca este înțeles cu separatiștii, stimulîndu-se unii pe alții. 29 martie, la Moscova, cîteva sute de persoane au manifestat împotriva politicii Chișinăului, cu steaguri roșii cu secera și ciocanul și cu portretele lui Lenin, manifestații care aveau să se repete periodic. □ Scriitorul Gr. Vieru a declarat la București, într-o emisiune televizată: "puciul bolșevic din Transnistria are trei ținte: dezmembrarea Moldovei, prin organizarea republicii transnistriene cu forțele negre pentru a recuceri Basarabia; amenințarea României; Ucraina, prin apropierea ei de Germania devine o mare forță și republica

transnistriană trebuie să fie un ghimpe în coasta ei." Gr. Vieru a propus reunificarea bisericii din Basarabia cu cea din România, unificarea manualelor școlare, a legislației și a monedei naționale. □ În 30 martie, la Tiraspol, a început vîntoarea după oamenii legii aflați pe listele separatiștilor. Șeful secției anchete din Tiraspol, a fost destituit și arestat. În noaptea de 29 spre 30 martie - lupte crîncene la Coșnița. Nicolae Caraman, vice-președintele "republicii nistriene" declară lapidar: "Ili pan ili propan" (adică, "acum ori niciodată"). În noaptea de 31 martie, cazacii au trecut Nistrul și au atacat postul de poliție de la Jora de Sus (Orhei) după ce în ajun devastaseră magazinele. □ 1 aprilie. Armata a 14-a a trecut, printr-un decret al lui Boris Elțin, în jurisdicția Federației Ruse, deși, printr-un decret anterior, M. Snegur trecuse unitățile militare de pe teritoriul Republicii Moldova în jurisdicția acesteia din urmă. Gen. Creangă a numit decretul lui Elțin "act nelegitim", fiindcă numai unitățile din stînga Nistrului trebuiau să aparțină CSI-ului. □ În aceeași zi, Parlamentul Moldovei a hotărît înființarea unei comisii care, pînă la 1 mai, să ofere soluții și măsuri pentru dezamorsarea conflictului și retragerea armatei a 14-a. Mircea Snegur a cerut

Pe front.

Reportajele de pe front au făcut 6 răniți printre ziarisții din România. Sobre, curajoase, ele impun o realitate curioasă: de partea basarabenilor, frontul e asigurat de poliști și voluntari care, în fața armamentului sofisticat al separatiștilor opun doar ... revolvere și sînt alimentați de localnici, ca și cînd ar fi ai nimănui. Componența etnică a trupelor este foarte amestecată - ruși, ucrainieni, basarabeni; aceeași înfrățire internațională de partea cealaltă, fiindcă această confruntare nu este etnică, decît propagandistic.

Iată cîteva comentarii ale combatanților din dreapta Nistrului: "Sîntem ca berbecii aici domnule. Nu există un comandament militar care să știe ce vrea. Nici arme cum trebuie nu avem"; "Trebuie să înțelegi că nu ne apărăm numai pămîntul, ne apărăm pe noi, dar și pe voi, românii, de clima roșie"; "Frații români ar trebui să dea mai mult ajutor că de la ai noștrii parlamentari... N-a venit un parlamentar să ne întrebe dacă avem neajunsuri, un săpun, o pastă de dinți, nimic. Nu-l comandă, asta e. Totul e haotic. Dar îi vom învinge pe comuniști și pe cazaci"; "Cei de la Chișinău nu știu ce vor". Întrebați cu ce să-i ajute cei din România, cineva a spus: "Cu tehnică. Tehnică avem și noi dar cei de la Chișinău nu vor s-o scoată de frică să n-o folosim și împotriva lor după ce ne liniștim aici. Ne luptăm împotriva comunistilor din Tiraspol dar de fapt și la Chișinău sînt niște comuniști ce ne conduc și care doresc amarnic să-și mențină scaunele" "Oamenii

restabilirea puterii de stat, dezarmarea gărzilor și recuperarea armamentului luat de civili. □ La Radio Tiraspol se lansează știri despre masarea armatei române la granița Basarabiei și este pronunțată sintagma-cod "salcîmul alb", ceea ce înseamnă mobilizarea tuturor forțelor și trimiterea lor în zona conflictului. Podul de la Gura Bîcului este aruncat în aer. Satul Varnița este atacat cu arme automate, mitraliere, grenade, separatiștii trecînd Nistrul de la Bercani spre Tighina, unde legăturile telefonice sînt întrerupte și populația înspăimîntată. Militarii armatei a 14-a staționați la Bender, cer președinților Kravciuc și Elțin să li se dea statutul de "căști albastre", în timp ce gărzile folosesc arme sustrase din depozitele lor și ei înșiși amenință, "imparțial", că pun mîna pe arme dacă moldovenii, care încercuiau orașul, îl ocupă!... Comandantul trupelor CSI din zonă, gen. Netkaciov, reconfirmă telefonic neutralitatea armatei a 14-a. □ Tot în 1 aprilie, M. Snegur semnează un decret privind revenirea în patrie a ofițerilor, subofițerilor și a militarilor în termen, aflați pe teritoriul altor republici, asigurîndu-se acestora transportul spre patrie. Are loc ceremonia trecerii unității militare de telecomunicație și intenđență a fostei armate sovietice în jurisdicția Republicii Moldova. În prezența generalului Creangă, adjunct al ministrului apărării și a generalului

pag. 5

avem destui. Vin să ne roage să îl înrolăm și noi n-avem arme să le dăm. Ceilalți au de toate, rachete antitanc, rachete alazan, blindate și tehnică grea"; "Își bat joc de noi, zic că n-au arme să ne dea. Stăm cu stropitoarele astea în mîini (...) Știi de ce nu ni le dau? De frică, d-aia! Tremur de frică că, după ce-l terminăm p-ăștia de peste apă îi dăm jos și pe ei. Asta-i motivul... Ne simțim trădați" "Am putea avansa, dar nimeni nu ne comandă asta..." ("Adevărul", 7 aprilie, reportaj semnat de Mircea Bunea și Bogdan Chiriac)

În 18 martie, la Vadul lui Vodă, Pavel Codruț ("Expres magazin") a văzut poliști neînarmați și l-a cunoscut pe ucraineanul Vladimir Stadnik din Ungheni, spaima cazacilor, care circula cu o mașină pe care scrie "Moldova unică", fiindcă "dreptatea e de partea Moldovei." Printre gardiști, în schimb, se află moldoveni, ca Nicolae Caraman, vice-președintele "nistrian", medic. Tiraspolul pare a fi locul unic al fostului imperiu unde mai flutură steagul roșu cu secera și ciocanul și inițialele CCCR, ca o emblemă a cauzei separatiștilor. Cînd discută cu ziarisții, explicația devine "respectarea drepturilor omului"... Separatiștii vor pace în Moldova dar se tem de Frontul Popular care vrea unirea cu România. Nicolae Caraman precizează: "nu vrem să fim o monedă de schimb pe care România s-o ofere Ucrainei, pentru obținerea Bucovinei. Vrem să trăim în Moldova, într-o federație de tip helvetic. ... Ne trebuie o garanție serioasă că nu vom fi românizați"

UN EMISAR AL BASARABIEI LA PARIS

Scritorul Nicolae Dabija este redactor șef al celebrului săptăminal "Literatura și arta" ("revista care înființează biserici", cum spuneau țărani basarabeni), aflat în fruntea marilor bătaii care au făcut ca românii din stînga Prutului să-și regăsească demnitățile înaintea celor din granițele actuale ale României; președintele societății "Limba noastră cea română" (70.000 membri !), cel mai mare partid al limbii române; autor de manuale de istorie pentru școlari "pentru a reabilita ceea ce a compromis Ceaușescu"; autorul monografiei "Moldova de peste Nistru, vechi pămînt strămoșesc", cu hărți și documente medievale (editat în rusă și română, în 30.000 de exemplare), a fost adunată de prin librării și biblioteci și pusă pe foc de separatiști; deputat în Parlamentul de la Chișinău, după ce a fost ales de locuitorii Orheiului deputat în Sovietul Suprem la Moscova, la a cărui desființare a contribuit. Poezia lui Nicolae Dabija, alături de cea a lui Gr. Vieru, Leonida Lari, A. Matcovschi ("accidentat" ca pedeapsă de autoritățile sovietice) a mobilizat tinerii basarabeni, cei care s-au culcat în fața tancurilor și care, băruți de milițieni, continuau să cînte. Este "fapta literară" de care Nicolae Dabija este cel mai mîndru.

La Misiunea catolică, în sala neîncăpătoare, invitat să cinstească aniversarea unirii din 27 martie 1918, Nicolae Dabija a vorbit mult, ca omul care n-are decît un prilej trecător ca să povestească o istorie prea plină de tragedii și umilințe. A făcut-o cu înțelepciunea pildelor, cu dorința de a limpezi,

pag. 4

Makarov, locțiitorul șefului de stat major al Comandamentului Direcției Sud-Vest a fostei armate sovietice S-a intonat imnul de stat la Basarabiei, "Deșteaptă-te române". Lupte grele au loc la Coșnița și Tighina. În 2 aprilie, ultimatumul militarilor din Bender este suspendat. □ În 5 aprilie, V. Ruțkoi, vice-președintele Federației Ruse (care s-a remarcat în agresiunea din Afganistan și, mai recent, prin opoziția față de Boris Elțin), însoțit de adjunctul lui gen. Șapoșnikov, Piankov, participă la un miting în Piața Constituției la Tiraspol, deschis de Galina Andreeva, președinta Comitetului de grevă al femeilor. Ruțkoi cere referendum spunînd că dorește ca poporul "nistrian" să-și dobîndească independența, fiindcă "republica nistriană a existat și va exista" Igor Smirnov a mulțumit cazacilor că au venit în în calitate "de observatori" dar și de apărători, recunoscînd că se află în teritoriu și ruși și ucrainieni veniți în același scop; s-a adresat vice-președintelui Ruțkoi cu apelativul "tovarășe" cerînd în final lui Elțin ca armata a 14-a să devină "garanția securității republicii". Agenția Reuter anunța că, în 6 aprilie, la Congresul deputaților poporului, V. Ruțkoi a cerut, într-o cuvîntare "sălbatec naționalistă" recunoașterea

de a explica. Ne oprim doar la cîteva din analizele sale, cele mai actuale.

O demografie semnificativă.

În Transnistria, românii sînt majoritari la sate (90%), dar în orașe sînt minoritari (20%), aici fiind concentrat 80% din potențialul industrial al Moldovei și tot aici este sediul mafiei economice și ideologice. Persecuția românilor are tradiție în aceste locuri, reținem doar un exemplu din cele evocate de N. Dabija : în 1937, din cei 188 de bărbați ai satului Butor (îngă Grigoriopol), 187 au fost împușcați, pentru că ar fi vorbit românește... Din aceeași pricină au fost uciși și scriitorii nistrieni Sătulescu, Mitov, Malai ș.a. De cîți au luat drumul deportării, vorbesc satele românești din Siberia.

Cazacii nu-s cazaci.

Pentru Nicolae Dabija evenimentele sîngeroase din Transnistria pun în primejdie existența Basarabiei. Cazacii nu-s cazaci ci mercenari ai "ofițerilor negrii", înarmați cu blindate, tancuri, automate, avînd în fața polițiștii care n-au decît revolvere... "Noi sîntem singura armată din lume înarmată cu praștii", spune N. Dabija, precizînd ca mercenarii primesc 10.000 de ruble pe lună, în timp ce salariul unui deputat de la Chișinău este de 3500 de ruble. Separatiștii s-au declarat ultima insulă a comunismului, de unde va reînvia imperiul sovietic. Vin comisii peste comisii, internaționale toate, sa controleze respectarea drepturilor omului, înșelați de propaganda separatiștilor, crezînd că e vorba de un conflict etnic. Dar cum ar putea călca drepturile omului, se întreaba vorbitorul, un guvern care n-are nici măcar acces în Transnistria ? În schimb, medicul de la Coșnița e bătut fiindcă a îngrijit și răniți

"republicii nistriene", respinsă de deputați. □ În 6 aprilie, la Chișinău, s-au reunit miniștrii de externe ai Moldovei, Federației Ruse, României și Ucrainei, care au sfîrșit prin a semna un document comun, prin care Ucrainei îi revine rolul de "forță de pace" pentru dezarmarea trupelor paramilitare. Ucraina a spus ferm că singura soluție este retragerea imediată a mercenarilor cazaci. Rusia, dimpotrivă, pune pe picior de egalitate cele două tabere!... □ La conferința de presă, din 7 aprilie de la Chișinău, Mircea Snegur a explicat că "se încearcă transformarea Transnistriei într-un cap de pod al forțelor revanșarde și refacerea imperiului", precizînd ca 10.000 de persoane s-au refugiat de pe malul stîng al Nistrului. "Adevărul" a întrebat cu acest prilej, de ce Ucraina trebuie să fie cea care dezarmează pe gardiști și nu trupele ONU și "dacă acordul de încetare a focului nu va fi respectat (și este deja încălcat) aveți intenția să demarați procesul unirii ?" Răspunsurile președintelui Snegur au fost echoice iar intervenția ziaristului de la "Adevărul" n-a fost reluată în transmisia radiofonică de la Chișinău După conferința de presă li s-a reproșat ziaristilor că au pronunțat cuvîntul "unire", care "de fiecare dată cînd este spus, moare un om la Nistru". □ Departamentul de stat a dat un

neseparatiști! Voința celor de peste Prut, al căror mesager se consideră N. Dabija, este ca românii din Franța să explice în Occident adevărata natură a acestui conflict.

Despre morală, despre unire.

În Basarabia, scriitorii au făcut revoluția, în România revoluția a fost făcută de copii și ratată de intelectuali care s-au dat de-o parte. Revoluția din România a fost măsluită, adevărind vorba : "pleacă ai noștri, vin ai noștri, disidenții mor ca proștii". Din păcate, și în Basarabia, și în România, oamenii le place să fie mințiți, ca șoarecele de laborator care atîta s-a deprins cu otrava că numai poate trăi fără ea. Numai scăpînd de frică și făcînd din "povara bunătății noastre" un fel de a fi și nu o formă de pasivitate ne vom putea reabilita în fața lumii. În fine, la prezidențialele din România, opinia lui N. Dabija este că ar trebui să candideze un om tînăr, necompromis nici cu comuniștii, nici cu neocomuniștii.

Cît despre unire, N. Dabija crede că ea s-a înfăptuit deja, la 31 august 1989, cînd limba română a devenit limbă de stat în Basarabia. El crede că integrarea, dată fiind situația grea de pe frontul din Transnistria, ar trebui, ca în 1918, să înceapă cu cea armată. "Dl. Adrian Năstase a declarat că nu avem pretenții teritoriale asupra Republicii Moldova. Nici nu trebuie să aveți. Avem noi pretenții teritoriale asupra României, și vă unim la Basarabia !"

Întrebarea lui Toma Jalbă.

Întîlnirea de la Misiunea unită, din 5 aprilie, a fost organizată de dl. Grigore Filiti -

pag. 7

comunicat prin care Statele Unite își exprima sprijinul față de Republica Moldova, dînd "un serios avertisment" Rusiei. Este prima intervenție americană într-un conflict de pe teritoriul ex-URSS-ului. SUA, unde presa și televiziunea transmit regulat reportaje și comentarii despre înfruntarea de pe Nistru, a precedat statele europene în privința susținerii integrității teritoriului Moldovei. □ După întîlnirea de la Chișinău a celor 4 miniștrii de externe, șeful diplomației ruse, A. Kozîrev, s-a deplasat în zona de conflict și la Tiraspol, unde, în cadrul unui zgomotos miting al militanților separatiște conduse de Galina Andreeva, a cerut aplicarea documentelor semnate în ajun, insistînd pentru încetarea vărsărilor de sînge. Discursul lui A. Kozîrev n-a prea stîrmit entuziasmul celor prezenți la adunare. □ Mihai Kendighelian, președintele sovietului suprem al "republicii găgăuze", a cerut, într-o telegramă adresată congresului deputaților poporului care are loc la Moscova începînd cu 6 aprilie, recunoașterea "Găgăuziei" ca "parte inalienabilă a Federației Ruse" (France Presse). □ Ion Iliescu dixit: "Să nu ne asumăm noi niște lucruri care ne depășesc". □ La Brăila, românii de peste Prut vînd "amintiri de la Tiraspol" : săbii căzăcești.

Catolice din Paris.

Activitatea lui literară în limba maternă s-a continuat neîntrerupt în publicațiile românești din exil. "Am putut îndura aventura exilului scriind, când puteam, românește nu numai nuvele, articole și eseuri, dar mai ales poeme. A fost un fel de a înlocui Țara pierdută." A publicat însă și versuri scrise direct în spaniolă, franceză și italiană. Dar operele care l-au făcut celebru pe Vintilă Horia sînt în primul rînd romanele sale. Primul publicat în străinătate, "Dumnezeu s-a născut în exil" (Paris, 1960), scris direct în franțuzește, i-a adus celebrul premiu Goncourt, dar, din cauza temei (exilul ca inițiere salvatoare), i-a atras înscenările mirșave ale uneltelor ambasadei RPR și ale unor agenți culturali ai KGB-ului la Paris. Efectul a fost invers celui scontat: cartea a fost tradusă în 14 limbi! Tot în franceză au apărut întîi "Cavalerul resemnării" (1961), "Imposibili" (1962) - o minunată poveste de dragoste desfășurată într-o singură zi, "A șaptea scrisoare" (1964) - roman construit pe un text al lui Platon, "Jurnalul unui țaran de la Dunăre" (1966) - inspirat de celebra fabulă a lui La Fontaine, "O femeie pentru Apocalips" (1968). A urmat seria celor scrise mai întîi în spaniolă: "Omul negurilor" (1970), "Voiaj la San Marcos" (1972), "Marta sau al doilea război" (1980), "Mormînt în cer" (1987). Toate acestea au fost traduse în numeroase limbi. În ultimii ani, în Franța, i-au fost reeditate unele lucrări și a apărut în prima ediție "Persecuțați-l pe Boețius" (1987), unde destinul filosofului e pus în paralelă cu al unui român trecut prin închisorile comuniste, și "Cheile crepuscului" (1990) - reflecție asupra decăderii imperiului spaniol și al celui austriac. Toate acestea l-au impus definitiv ca pe unul din cei mai de seamă romancieri ai epocii.

Nu mai puțin remarcabilă este și opera de eseistică, critică literară și filosofia culturii apărută întîi în spaniolă. Semnalăm în această privință: "Prezența mitului" (1956), "Poezie și libertate" (1959), "Spania și alte lumi" (1970), "Meseria de romancier" (1972), "Introducere la literatura secolului XX" (1976), "Voiaj spre centrele pămîntului" (1976), - culegere de interviuri cu Arnold Toyenbee, Gabriel Marcel, Werner Heisenberg, M. McLuhan, Federico Fellini, Olivier Messiaen, Ernst Jünger, Karl Rahner, Raymond Abelio, Georges Mathieu, Bernard Lovell, Ștefan Lupașcu, G. Palade etc., "Conșiderații asupra unei lumi mai rele" (1978), "Literatură și disidență" (1980), "Drepturile umane, romanul secolului 20" (1981), "Ultimă informație asupra regatului H" (1981). Notăm de asemenea că el, românul exilat din cauza bolșevismului, apăra în "Revolta scriitorilor sovietici" (Roma, 1963) onoarea acestora, arătînd că tot ce s-a scris bun în URSS-ul de tristă memorie a fost realizat împotriva regimului.

La toate acestea se adaugă multe sute,

poate chiar mii de articole publicate în presa occidentală ca și a exilului românesc.

După 22 decembrie 1989, opera lui Vintilă Horia a pătruns rapid în țară, inclusiv în Basarabia, fiind foarte solicitată de edituri ca și de public. S-au retipărit versurile sale, s-au tradus romane, i s-au publicat articole în diverse reviste și chiar și un mic volum, în editura revistei studențești "Phoenix", intitulat "Mai bine mort decît comunist - gânduri pe marginea unei istorii a viitorului" (scris după alegerile din mai 1990).

Obiectul operei lui Vintilă Horia a fost, ca și în cazul lui Mircea Eliade, înțelegerea și depășirea tragediei istoriei prin situarea pe un plan spiritual, metaistoric și metafizic, iar demersul său a fost de asemenea dublu: pe de-o parte creația sa beletristică era un mod de a "experimenta" literar și a prefigura situațiile omenești atît de grave ale epocii noastre; pe de alta, de a analiza teoretic și a extrage epistemologic din cultură o înțelegere a trecutului, fie îndepărtat sau foarte apropiat, ca singura bază sigură a viitorului.

Esența ideilor sale se regăsește în cărticica "Mai bine mort decît comunist", destinată românilor și, în special, tineretului, căruia Vintilă Horia îi acorda o încredere neșarmurită. Chiar și simpla enumerare a subtitlurilor este de la sine grăitoare: Partea I-a "Ce-ți doresc eu ție..." cuprinde capitolele "Către o regăsire în ființă", "Ce nu ne mai poate fi de folos", "O armată pentru un nou început", "Pentru o Biserică mai unită", "O știință despre lume și despre noi cu totul nouă", și se încheie cu "Ce nu-ți doresc eu ție..." Partea a II-a se cheamă "Întoarcerea la real".

În concepția lui Vintilă Horia răul se identifică cu urîlul și minciuna, puse în slujba unei ideologii antiomane, ieșită din setea psihopată de putere a unei minorități care manevrează, prin teroare, ignoranța ori arivismul unor categorii sociale. Teoria falselor Lumini ale Renașterii - care era de la început preocupată numai de aspectul vizibil și concret al realității - concepea cosmosul ca pe un ceasornic perfect și autosuficient, fără să se întrebe cine l-a creat și să înțeleagă ca adevărata realitate se află diuncolo de aceste aparențe. Trecute prin Hegel și Marx, aceste idei sînt decretate știință absolută și etern valabilă de către "degenerații ideologice", tocmai în momentul în care ele erau deja moarte, depășite de nivelul științei despre om și lume. Ignorînd realitatea substanțială, marxism-leninismul "s-a dovedit a fi fost sistemul cel mai ineficace și mai puțin realist, cel mai distrugător de indivizi și de popoare pe care omenirea l-a cunoscut în ultimele trei milenii", iar Lenin "a fost cel mai eficace producător de nefericire din acest lung răstimp istoric". Teoria și practica comunistă e caracterizată cu termenul creat de el, misocalia "ura a ceea ce e frumos", opusa diametral filocaliei creștine, care e dragostea de frumos și de bine. Știința modernă, fizica cuantică, antideterministă, care admite

incertitudinea repunînd în drepturile sale individualul, șterge în cadrul fizicii atomice frontierele dintre obiect și subiect, întocmai ca existențialismul creștin al unui Gabriel Marcel (sau Nae Ionescu, adăugăm noi) opus celui al lui J.-P. Sartre, care, întocmai ca Ceaușescu, vorbea de "umanismul marxist".

România de azi nu are nevoie de "salvare" și "salvatori" proveniți din vechea nomenclatură, ori proaspăt puși pe căpătuială, ci de o regăsire a ființei sale tradiționale: "scopul este o metanoia, o schimbare fundamentală, o întoarcere la trecut dar și la viitor", căci "România are viitor numai în măsura în care, punînd sacrificiu peste alt sacrificiu, va știi să reintre în real".

Vintilă Horia a fost un om demn, un artist sensibil și un gînditor drept, un apărător înfocat al concepțiilor tradiționale, intransigent față de compromisuri, dar tocmai de aceea, evitînd extremismele. Am avut surpriza să constat că mai multe persoane care-l cunoșteam îndeaproape vedeam în el pe cel mai potrivit președinte al României de azi, în cazul cînd monarhia nu va putea fi restaurată, așa cum ar fi voit el.

În ultimele sale momente conștiente, abia încheiase romanul "Ultima noapte a lui Ștefan cel Mare", Vintilă Horia își dorea să se întoarcă în țară, fie și numai pentru un ceas. Prin pătrunderea cărților și ideilor sale în țară, această dorință i se va îndeplini, ajutîndu-ne să ne întoarcem întru ființa românească în care el credea și de care sîntem siguri că va izbîndi, în ciuda vicisitudinilor actuale.

Dumnezeul nostru, în care el credea cu tărie, să-l primească printre cei dreπți.

Cicerone Poghirc

ACADEMIA AMERICANO-ROMÂNĂ

de ȘTIINȚE ȘI ARTE (ARA) anunța

cu profundă durere plecarea dintre noi a marelui scriitor român, profesor universitar, eseist, luptător pentru libertatea poporului român

VINTILĂ HORIA

membru de onoare al ARA, deținător al Diplomei de Onoare pentru literatură, distins cu Premiul Goncourt.

Opera acestui remarcabil intelectual român va rămîne pentru totdeauna înscrisă în istoria literaturii române.

Cel de al 17-lea Congres al Academiei Americano-Române de la Universitatea de Stat din California Northridge (3-7 iunie 1992) va evoca viața, opera și activitatea acestui distins intelectual român.

Biroul de presă ARA

în numele Comunității Românilor din Franța, Bisericii Ortodoxe, Misiunii Catolice Române din Franța, a Casei Române și a Asociației foștilor combatanți. Ea se înscrie, cum a precizat dl. Gr. Filiti, în tradiția instaurată de regretatul ministru Nicolae Dianu, odată cu înființarea în 1954 a asociației "Pro Basarabia și Bucovina". Și iată, fenomenul miraculos, pe care nimeni nu l mai credea posibil, s-a verificat: sintem în preajma renașterii Basarabiei în sinul României.

A mai vorbit dl. Eugen Holban, basarabean activ, fiul lui Ștefan Holban, celebrul membru al Sfatului Țării. Printre altele, dînsul a citat cuvintele pe care le-a spus în 1917 țăranul transnistrian Toma Jalba, la 20 octombrie 1917, cînd s-a proclamat autonomia Basarabiei: "Și așa fraților, din cuvintele ce-am auzit aicea văd că v-ați hotărît cu toții să vă luați ceea ce vi se cuvine, drepturile și autonomia. Dar eu acuma vă întreb pe domniile voastre, frații mei și neamurile mele, ca sintem cu toții moldoveni dintr-un singe, cui ne lăsați pe noi moldovenii ce sintem rupți din coasta Moldovei și trăim pe celălalt mal al Nistrului. Noi rămînem ca șoarecii în gura montanului? Frații noștri, nu ne lăsați, nu ne lepădați și nu ne uitați. Și dacă ne veți uita, noi malul Nistrului îl vom săpa și vom îndrepta apa dincolo de pămîntul nostru". Cuvinte actuale și astăzi.

Dl. Holban a lansat, în încheiere, un apel românilor din Franța pentru a înlesni raporturi culturale și științifice ale Occidentului cu Basarabia.

R.C.

Alianța Civică a lansat un apel ca medici și asistenți medicali să se ofere voluntari pentru asistență medicală în Transnistria. (tel. 595909; Calea Victoriei 135 et. III camera 78)

A.F. Presse comunica în 7 aprilie ca 200 de medici sînt gata să plece pentru a da ajutor răniților în luptele cu separatiștii de pe Nistru. Medicii voluntari români așteaptă acordul autorităților din Chișinău, care se tem ca această operație să nu fie interpretată ca o instigare a românilor în conflictul din Republica Moldova.

În dimineața de 7 aprilie a plecat spre Basarabia un transport al Crucii Roșii Române cu ajutoare umanitare (materiale sanitare de prim ajutor, medicamente, pături și lenjerie de pat, obiecte de îmbrăcăminte și încălțăminte, conserve) în valoare de 12 milioane de lei, provenind din donațiile făcute Crucii Roșii Române de populație și diferiți agenți economici din Capitală. Transportul este însoțit de prof. Nicolae Nicoară, președintele Societății Naționale de Cruce Roșie.

AM FOST IN RIBERA

Pentru comunitatea românilor din Paris rue Ribera, străduța liniștită a arondismentului 16, care coboară spre Sena, este un loc plin de amintiri. În sala de conferințe a Misiunii Catolice Române s-au ținut de-a lungul anilor nenumărate prelegeri culturale și politice, pătrîndu-se treaza conștiința românească. Multe personalități ale exilului au trecut pe acolo, cele mai distinse fiind suveranul nostru și familia sa.

Sîmbătă, 4 aprilie 1992 a fost o zi de sărbătoare deosebită: Monseigneurul Gh. Surdu era instalat oficial la conducerea Misiunii, Capela bisericii devenise neîncăpătoare și, fapt rar în societatea noastră, lumea (români și francezi) venise la timp. Poate și rigoarea părintelui Surdu de a începe slujba la ora anunțată era cu ceva de vină. Venise Vicarul arhiepiscopal ca reprezentant al Cardinalului Parisului, Mgr. Lustiger, iar slujba religioasă a fost oficiată de 4 preoți. Cine cunoaște modestia mijloacelor din exil înțelege importanța acestei prezențe. Momentul cel mai impresionant a fost înmînarea diplomei pe care Sfîntul Părinte Ioan Paul al II-lea a semnat-o întărind titlul de Prelat de Onoare ce i-a fost decernat Mgr. Gh. Surdu pentru întreaga sa viață dăruită lui Hristos. Reamintesc parcursul acestui preot de excepție.

În anii războiului mondial urma teologia la facultatea din Strasbourg. În 1945 a creat biserica greco-catolică română din Paris, în rue Ribera. În 1947 a plecat din țară spre a organiza aducerea de tineri la studii în Franța, "păcat" de neiertat pentru comuniștii care l-au arestat de pe aeroport, acuzîndu-l de spionaj și l-au schingiuit de multe ori. 10 ani petrecuți prin închisori pentru că a refuzat să-și abandoneze credința. Un timp a suferit în aceeași celulă cu Mgr. Vladimir Ghika, figură legendară a bisericii și culturii române și franceze. După reținerea sa forțată în România, Misiunea a fost condusă de Mgr. Bârlea și apoi de Mgr. Cosma, adus de la Vatican. Abia în 1990 a putut părintele Surdu să-și revadă ctitoria. După retragerea pe motive de vîrstă și sănătate a venerabilului Mgr. Gh. Cosma, el i-a preluat sarcina într-un moment greu, cînd capela fusese distrusă de un incendiu.

În ciuda celor aproape 80 de ani, tînărul prelat de onoare a pornit cu curaj noua păstorie din încercata sa viață. Dumnezeu să-i ajute!

Șerban Demetriu

ABONAȚI-VĂ LA

LUPTA

NOUȚĂȚI EDITORIALE

LUCIAN BLAGA

"L'étoile la plus triste"

Traduit du roumain
et présenté
par Sanda Stolojan

Orphée
La Différence
(29 F)

BASARAB NICOLESCU

ȘTIINȚĂ SENSULUI ȘI EVOLUȚIA
ESEU ASUPRA LUI
JAKOB BÖHME

Prefață de Antoine Faivre
Traducere în românește de Aurelia
Batali
EDITURA EMINESCU 1992

Crezusem o vreme, că numai datorită îndeletnicirii sale pozitive Basarab Nicolescu s-a apropiat de poezia lui Ion Barbu. Uitasem, pe semne, că fără componenta mistică Barbu rămîne de neînțeles și că doar prin mijlocirea cifrei, fără adică înzestrarea privirii prin desimile întunericului, e cu neputință să și se răspundă la dorința de a-l cunoaște. Dacă eseu despre Ion Barbu, apărut la finele deceniului șapte, poate sa concureze și acum orice exegeză, e tocmai pentru că foarte tînărul Basarab Nicolescu, strălucitor fizician, era - cu sau fără știința lui - înzestrat cu acea privire fără nume a umbletului prin tenebre.

Python a dat lui Apollo nu numai supranumele, ci și, odată cu el, însușirea profetică.

Acum, după mai bine de douăzeci de ani, Basarab Nicolescu se întoarce în Tara sa cu o carte despre Jakob Böhme. Despre unul din pușinii oameni ai credinței care au îndrăznit să arunce o privire în adîncimile dumnezeirii, unde este tot aîta beznă cît și în interiorul oricărei flăcări - și s-o facă de înțeles pentru priceperea noastră cea de toate zilele.

Mircea Ciobanu

OANA ORLEA

"LES ANNEES VOLES
Dans le goulag roumain à 16 ans

Seuil
l'histoire Immédiate

□ Regele Mihai și Regina Ana la invitația Episcopului Pimen al Sucevei și Rădăușului, vor petrece Paștele în România". În programul călătoriei: o slujbă la Biserica Sf. Gheorghe din București (unde se află mormântul lui Constantin Brâncoveanu) și Slujba Învierii la Putna.

□ A murit torționarul Al. Nicolschi, împotriva căruia se deschisese acțiune judecătorească, nu înainte de a mai apuca să declare, recent, într-un interviu televizat ("Memorialul durerii"): "Noi știm, anticomuniștii sînt fasciști" (s.n.)

□ În seara de 21 aprilie, s-a votat în Parlament, la cererea lui Virgil Măgureanu - care după publicarea dosarului său de securitate s-a apărut atacînd - publicarea listelor foștilor informatori ai securității.

□ Ziarul "Telegraf" din Constanța publicase lista informatorilor securității. Printre aceștia, senatorul GH. Dumitrașcu, actualul ministru al transporturilor, Traian Băsescu, și actualul prefect al județului, Aurel Carp. Senatorul a dat publicația în judecată, dar acțiunea judecătorească a fost respinsă fiindcă nu e vorba de calomnie ci de un document. Redacția primește amenințări, una dintre scrisori fiind semnată de Asociația pentru solidaritatea și protejarea informatorilor fostei securități... Pe de altă parte, în seifurile Primăriei Capitalei, s-a găsit un carnet care conține lista informatorilor securității. Documentele din seif, printre care și acest carnet, au fost ridicate de doi procurori.

După publicarea dosarului de la Securitate al lui Virgil Măgureanu, acesta, interpellat în Camera Deputaților, a explicat că apartenența sa la securitate se reduce la perioada stagiului militar dar, contraatacînd, a informat că SRI-ul este în posesia dosarelor cu informatorii securității, "printre care se numără și multe persoane care sînt astăzi în avangarda democrației". Declarația a fost considerată "o imixtiune a SRI-ului în viața politică".

În seara de 21 aprilie, Parlamentul a votat publicarea acestor liste. Mai rămîne să aflăm cînd...

SLUJBA DE ÎNVIERE

(Sîmbăta Mare, 25 aprilie)

Biserica Ortodoxă Română (9 bis, rue Jean de Beauvais - 75005 Paris) la orele 24
Misiunea Catolică Română (38, rue Ribera, 75016 Paris) la orele 22.

□ La recursul procesului lui Iulian Vlad, fostul șef al Securității, avocatul său a spus că se încearcă prin această condamnare liniștirea țării, precizînd că dosarul clientului său nu include probe care să justifice pedeapsa de 9 închisoare ani, pe care a primit-o.

"Pe Ceaușescu securitatea și miliția din Tîrgoviște l-au reținut și aceste unități l-au dus și l-au predat armatei, sau mai exact au chemat armata și poștiți, luați-l și duceți-l în cazarmă" a declarat inculpatul. "Cînd s-a anunțat despre arestarea lui Ceaușescu? Mult mai tîrziu. De ce s-a anunțat mult mai tîrziu? Nu e un răspuns pe care pot să-l dau eu... și atunci de ce mai trebuia să am eu această pozițiune duplicitară? Sînt singurul șef de departament care n-a dat ordin să se tragă. Nu există nici o dovadă concretă" a mai declarat Iulian Vlad.

□ La recursul foștilor membri Cepex, care a avut loc în 20 aprilie, s-au dat următoarele sentințe, pentru complicitate la infracțiunea de omor deosebit de grav: I. Totu și Ana Mureșan - 16 ani, Lina Ciobanu, I. Oprea, Ștefan Andrei, Dumitru Popescu, I. Fazekas - 14 ani, C. Olteanu, D. Pană, Miu Dobrescu - 11 ani, Paul Niculescu Mizil, Suzana Gîdea, Iosif Sas - 8 ani. Fiecare dintre condamnați au de plătit 50.000 cheltuieli de judecată.

În ziua de 21 aprilie, Ioan Totu (fost ministru de externe) s-a spînzurat.

□ Din "Expres Magazin" aflăm că salariul brut al unui senator este de 46.000, plus 200 de lei de ședință iar cei din provincie beneficiază și de o diurnă de 340 de lei, transport și cazare gratuită. Salariul minim brut este actualmente în România de 8.000

CASA ROMÂNEASCĂ CENTRUL ROMÂN DE CERCETARI DIN PARIS

Anunța conferința prof. dr. FLORICA DIMITRESCU-NICULESCU intitulată "O sursă a creației eminesciene: limba veche românească", care va avea loc miercuri, 29 aprilie, la orele 18, la Misiunea Catolică Română, (38 rue Ribera, 75016 Paris, Metro Jasmin)

Conferința dlui THEODOR BACONSKY, "Révélation et spectacle. Convergence originare et conflit des interprétations", va avea loc marți, 5 mai, la Sorbona (rue St. Jacques), amfiteatrul Michelet, la orele 18,30.

de lei.

□ Dintr-un studiu elaborat de Ministrul Muncii și Protecției Sociale și de Institutul pentru Calitatea Vieții reiese că 42% din populația țării se află la nivelul minim al traiului decent iar 13% sub nivelul minim de subzistență.

□ A luat naștere pleonasticul "institut Național pentru Româniism și Românităte" (sic!) sub președenția lui Romulus Vulpescu, institut cu "ambii mari", scrie "Națiunea".

□ Experții ministerelor culturii din Țările dunărene (Germania, Austria, Ceho-Slovia, Bulgaria, Moldova, Ucraina și România) s-au stabilit, la o întîlnire la Sinaia, programul "Dunărea - spațiu european" (printre proiecte:

NATURALIZARI

"Journal Officiel", din 1, 2, 4 și 12 aprilie, 1992 publică numele următoarelor persoane, originare din România, care au obținut naturalizarea franceză: Lidia Platon (n. Curocica), născută la Varniceni; Vornicul Mihai Vasile, născut la Brăila; Grigore Nicolae, născut la Ghelari; Niculescu Ecaterina, născută la Noua Suliță, Pischis Traian, născut la Baia Mare; Mariana Pischis (n. Manea), născută la București; Pischis Cristian, născut la București; Sava Christina, născută la Cîmpia Turzii; Dobreu Mariana Cristina, născută la București; Ghika Claudia Julia, născută la București.

Biblioteca Danubius, Dunărea itinerar al creștinătății).

□ La Cluj a luat ființa Asociația pentru dialog interetnic reunind intelectuali români, maghiari și evrei, care își propune rostirea și respectarea adevărului privind istoria și conviețuirea etniilor existente în Transilvania. Membri fondatori, dintre care Octavian Buracu, Mihai Pop-Braniște, Kiss Zoltan, Imre Kapcza, G. Vasilescu au anunțat că Asociația va acționa prin schimbul de lecturi specializate în probleme ale drepturilor omului, aplanarea unor tensiuni interetnice sau interconfesionale, întîlniri pe grupe socio-profesionale, spectacole comune.

DECESE

Horia-Vlad Varlam și Simioana Ioana Lecca (născuta Varlam); Lazăr Nicodem; Maria Volontaru; Ioanide Anton, Ioniță Popescu; prof. dr. doc. Ioan Ceterchi; Nicolae Jechilă; Wagner Doina Veronica; Gabriela Arambescu; Petre Drăghită și Marcela Drăghită; Vladimir Șendroi; dr. Viorel Nicolaescu; Traian Dumitru; Eliade Grigorescu; jurist Mihai Alger; col. farm. Albu Napoleon; Voicu Ștefan; Eugen Mayer; Săvulescu Gheorghe; Voicu Aurelian; dr. ing. Dumitru Marchidan; Alexandrina Naca; Ovidiu Ionescu; dr. ing. Iosif Cserveny; Paula Manolescu dr. Marian Medaru; ing. Vicol Pavel; prof. Ermil Șt. Popescu.

le combat

Directeur: Michel Korné 22/04/92
ISSN 1148 - 7321

NUMERO 181

TARIF D'ABONNEMENT ANNUEL

En Francs Français:

FRANCE FRF 250
EUROPE FRF 300

Par avion :

AMERIQUE
AMERIQUE DU NORD FRF350
ISRAEL
AMERIQUE DU SUD
ASIE FRF 450
AUSTRALIE

En d'autres monnaies, le tarif est majoré des frais bancaires d'encaissement comme suit:
DEM 100 - CHF 90 - GBP 35

USA 60 ou équivalent

USA 70 ou équivalent

125 Bureaux de la Colline - 92213 St-Cloud-France
Tel. (33-1) 46020540 Telefax (33-1) 46 02 14 37 - Tlx 633520 F
Commission Paritaire N° 65481 - CCP. : 11 341 71 A Paris

L'ETAT DE L'ECONOMIE ROUMAINE.

Selon le Ministère de l'Economie, la dette intérieure de la Roumanie se montait à 197 milliards de Lei fin 1991, soit la moitié du budget initial de l'Etat, budget qui avait du être augmenté en cours d'exercice du fait de l'inflation. Cette dette représentait 9,5 % du produit intérieur brut (P.I.B.) qui s'est élevé l'année dernière à 2065 milliards Lei. Quelques jours plus tôt, le 11/3, les services du Ministère avaient communiqué des chiffres encore plus élevés soit une dette intérieure de 245 milliards Lei (12% du P.I.B.). La majeure partie de cet endettement, soit 155 milliards de Lei, était du aux pertes enregistrées par les entreprises d'Etat en 1989 sous Ceausescu, mais surtout en 1990, après sa chute.

Pendant cette époque, les salaires des entreprises sont passés en moyenne de 3000 à 5000 lei par mois soit à environ 50 000 lei par an. Ainsi les pertes des entreprises ont coûté à l'Etat l'équivalent des salaires annuels de trois millions de personnes sans qu'aucune de ces entreprises n'ait été modernisée.

La situation s'est encore dégradée depuis. Il y a actuellement en Roumanie un demi million de chômeurs enregistrés qui reçoivent des allocations de chômage, pendant les premiers six mois de leur licenciement. Il faut y ajouter près de deux cent mille qui ont déjà épuisé leurs droits au chômage. Le total atteint 7% de la population active. Comparé à certains chiffres occidentaux qui atteignent 10 %, cela peut paraître peu, mais cette simple comparaison des pourcentages serait erronée.

En effet l'équipement des entreprises roumaines n'a fait que se dégrader, et leurs pertes ont augmenté non seulement du fait de l'inflation mais à cause des baisses de rendements. Or ces pertes continuent à être couvertes par l'Etat, même si entre temps la plupart des entreprises sont devenues autonomes.

En janvier 1992, l'Etat a couvert par compensation les déficits des entreprises accumulés en 1991, qui avait totalisé 315 milliards de Lei. Ce déficit qui représentait sur la base des salaires de janvier 1992, trois années de salaires moyens pour un million de personnes, ou encore l'équivalent d'un an de salaires moyen pour 3 millions de personnes s'ajoute au coût du chômage, toujours sans que les entreprises d'Etat aient seulement commencé à se moderniser.

Si les entreprises ou leurs branches déficitaires avaient été fermées immédiatement après la chute des Ceausescu, le nombre des chômeurs

aurait peut-être atteint le double mais tous auraient pu bénéficier des indemnités et l'Etat aurait économisé la moitié des pertes. Avec les économies ainsi réalisées, l'Etat aurait pu accorder les crédits qui font tellement défaut à l'économie roumaine pour démarrer sur de nouvelles bases.

La Roumanie qui n'avait pas de dettes internes, était probablement le seul Etat de l'Europe de Centre qui aurait pu mener à bien une telle politique parce qu'elle disposait début 1990 de deux milliards de Dollars comme réserves. Ces réserves ont été gaspillées et fin 1991 la dette étrangère de l'Etat s'élevait à 246 milliards de lei, 12% du P.I.B., équivalent à 1243 millions U.S.Dollars.

En pourcentage ces dettes ne sont pas excessives, quoiqu'elles totalisent 31% du P.I.B., mais ce qui est grave c'est la vitesse à laquelle elles ont été réalisées ainsi que la tendance à l'accroissement des déficits et de l'inflation.

En janvier et février 1992, les exportations roumaines n'ont atteint que 507 millions USD, soit à peine plus de trois milliards par an, alors que le gouvernement aurait besoin d'au moins 4 milliards USD pour pouvoir couvrir les importations nécessaires, même en tenant compte des aides et crédits étrangers qui s'ajouteraient et devraient atteindre 1200 millions USD.

Aux yeux du Ministre libéral de

l'Economie, les exportations des deux premiers mois sont satisfaisantes dans la mesure où elles représentent une augmentation par rapport à la même période de 1991. Cette appréciation nous paraît optimiste car elle est le résultat de contrats conclus avant la dévaluation du Lei en novembre 1991. Or à l'occasion de cette dévaluation l'Etat s'est emparé de la totalité des devises provenant des exportations. Cette dernière mesure risque de compromettre les exportations, encore bien plus que l'inflation des prix intérieurs.

En 1991 le déficit budgétaire s'est élevé à 40 milliards de Lei, soit 8% des rentrées, mais il risque de s'accroître bien plus en 1992 car au 15 mars les rentrées étaient multipliées par 3 cependant que les dépenses étaient multipliées par 3,7 comparée à la même période de 1991. Si ces rapports devaient se maintenir, le budget 1992 prévu à 1200 milliards de lei, risque d'enregistrer un déficit d'un tiers, soit environ 400 milliards de lei, ce qui représenterait 9% du P.I.B., qui du fait de l'inflation est évalué à 4500 milliards lei pour 1992, dans l'hypothèse d'une croissance "Zéro".

Est-ce que d'ailleurs la croissance "Zéro" n'est pas elle aussi optimiste, alors qu'en 1991, le salaire réel représentait 84% de celui de l'année 1990, et qu'il a encore baissé depuis?

L'optimiste gouvernemental, quels qu'en soient les représentants, semble se nourrir d'illusions plus que de réalités.

ALLOCUTION DU PRESIDENT DE LA REPUBLIQUE

FRANCOIS MITTERRAND,

AU COLLOQUE "LES TRIBUS OU L'EUROPE"

le 29/02/1992 (suite du précédent numéro)

D'abord apaiser les conflits. J'ai là le texte des conditions et du calendrier pour la reconnaissance par la Communauté Economique Européenne des Républiques yougoslaves publié par l'A.F.P.. Je lis, sans vouloir céder à la vanité nationale qu'à l'initiative de la France, cinq conditions rappelant les grands principes des Nations-Unies et les accords de la C.S.C.E. vont être transmises aux républiques yougoslaves : respect de la démocratie des droits de l'homme, des minorités et des groupes ethniques, inviolabilité des frontières modifiables seulement par le commun accord, respect des accords de désarmement et de non prolifération nucléaire, engagement à régler par la négociation tous les problèmes de succession d'Etat ainsi que les conflits régionaux.

On ne sortira pas de là. A cette occasion,

ont été parfaitement définies des conditions qui permettront soit de régler ou d'apaiser les conflits existants, soit d'en arrêter le développement et donc de les bloquer dès l'origine. Il faut que vous inscrivez cela parmi vos conclusions. Ensuite, il faut multiplier et créer des pôles d'attraction. Il en existe. D'abord la Communauté Economique Européenne des Douze qui deviendront d'ici peu, à partir de 1993, 13, 14, 15, si j'en juge par les demandes d'adhésion de l'Autriche, de la Suède et de la Finlande en attendant les autres demandes d'adhésion qui seront acceptées. Je le souhaite, contrairement à ce que j'ai souvent entendu dire! Je le souhaite tout en sachant que cette Communauté ne peut exister qu'avec des pays capables de supporter les contraintes qui lui permettent d'être une structure solide. Nous

Suite Page II

Suite de la Page I

parlerons tout à l'heure des autres Etats qui ne seraient pas en mesure de supporter ces contraintes. La Communauté Economique Européenne a, à l'heure actuelle, des accords de toute sorte avec quasiment chacun des autres pays d'Europe, ce qui prouve bien que le pôle d'attraction principal est là.

Et pourquoi ce pôle d'attraction est-il là ? Parce que ces douze pays ont réussi à surmonter leurs propres conflits. C'est parce qu'ils ont donné un nouveau tour à leur histoire. C'est parce qu'ils ont démontré que c'était possible. Vraiment on n'imagine pas aujourd'hui qu'une guerre puisse éclater entre deux de ces pays-là.

Cette longue exaspération interdit le retour aux anciens ensembles d'ici un certain temps. Il faut donc développer les moyens d'apaiser ou d'empêcher la naissance de conflits armés par, la création ou le développement de pôles d'attraction, par la multiplication des accords d'association, entre la Communauté et chacun des autres pays.

Ainsi seront favorisés les ententes régionales, chaque fois que leur possibilité apparaîtra. Ce sera difficile. Mais c'est non seulement possible, ici et là, mais même désiré.

Chaque pays se rend bien compte que seul, il lui est pratiquement impossible d'avoir le droit à l'existence économique et par là une véritable réalité politique.

Il faut aussi organiser des forums Européens, pour toute l'Europe. Je souhaiterais que la Communauté en prit l'initiative. Et au delà de ces forums, qui sont des lieux de discussion, de conversation, il faut imaginer des structures permanentes qui lieront tous ces états ou toutes ces entités qui auront accédé à un début de statut de droit international public. Il faut mettre en place une structure permanente. Un lieu où l'on se rencontre régulièrement, plusieurs fois par an, un lieu où quelques personnes sont chargées de veiller aux intérêts communs : environnement, énergie, technologie, que sais-je encore ?

C'est à partir de là que j'ai personnellement développé l'idée d'une Confédération souvent faussement représentée comme concurrente de la Communauté. J'avais pourtant pris la précaution de dire : il faut d'abord renforcer la Communauté, puis l'élargir et, ensuite, bâtir une structure propre à l'Europe tout entière. Mais, il y a ici de nombreux écrivains, peuvent-ils s'assurer qu'ils sont lus avec assez d'attention pour que le lecteur ne saute pas ce qui était le plus important à leurs yeux ! Peu importe le vocabulaire : je plaide pour une structure permanente de l'Europe tout entière. Mais vous me direz cela existe ! C'est vrai, cela existe ! Au demeurant je le savais moi aussi !

Il existe en effet, des structures très utiles auxquelles je suis, et la France avec moi, tout à fait favorable, dont je ne conteste pas l'extrême efficacité.

La Communauté, nous en avons parlé. Le Conseil de l'Europe, la Banque Européenne pour la Reconstruction et le Développement des pays de l'Est ou d'Europe Centrale, la C.S.C.E. (Conférence sur la Sécurité et la Coopération en Europe), tout cela ne s'est pas fait tout seul. Là sont tous les pays d'Europe ! On a abouti, à partir d'Helsinki à la Charte de Paris. J'avais la grande joie d'accueillir, récemment, les trois présidents des Etats Baltes qui sont venus la signer, à Paris, puisque c'est là qu'a été déposé ce traité. D'autres viendront bientôt. Cela existe et c'est très important.

Je me permets à cet égard de noter, puisque je m'exprime en ma qualité de Président de la République Française, que la France a été favorable à toutes ces initiatives. Elle appartenait

dès l'origine à la Communauté Européenne des Six, elle a pris part aux élargissements qui ont porté de Six à Douze le nombre de ses Etats membres. J'ai dû moi-même, à partir de 1981, agir avec fermeté pour obtenir, (malgré certains refus antérieurs ou concomitants), l'élargissement à l'Espagne et au Portugal. Nous approuverons l'élargissement aux pays que j'ai cités et à quelques autres. Attendons qu'ils se prononcent. Si j'ai marqué quelques réserves à l'égard de l'adhésion à la Communauté des pays adhérents sous la tutelle soviétique (sauf les Pays Baltes), ou bien relevant de l'ancienne Union Soviétique (l'Ukraine, la Biélorussie, qui sait, la Moldavie) ce n'est pas sur le principe même de l'adhésion, mais c'est simplement parce que je pense que ces pays ne sont pas en état de supporter les contraintes dont je parlais tout à l'heure, et qu'eux-mêmes s'y perdraient. Vous imaginez les conséquences de la suppression de toutes frontières, l'envahissement des marchandises et des produits qui iraient inonder leur marché ? La cessation de toute industrie nationale ? La dépossession d'eux-mêmes avant même d'avoir pris possession de leur souveraineté !

On a prétendu ici ou là que j'étais hostile à la création de cette Europe là. Hostile à l'adhésion de ces peuples, que j'aime et que je respecte tout autant que les autres. Mais je pense qu'on peut leur proposer d'autres systèmes et que la Communauté elle-même doit en prendre l'initiative sans que pour autant il soit question d'Europe des pauvres et d'Europe des riches. Les potentialités de ces pays les projettent plus vite qu'on ne le croit vers des richesses, vers un statut de pays prospère, c'est la génération actuelle qui va en supporter le poids et souffrir pour les autres, mais je suis sûr que pour la plupart d'entre eux la réussite les attend au rendez-vous.

J'ai entendu des responsables d'autres pays de la Communauté faire valoir pour que pour ce qui les concernait, ils avaient les bras grands ouverts. Grands ouverts, oui ! Jusqu'au jour où on leur demandera de payer leur contribution ! Alors vous apercevrez des bras qui se refermeront ! C'est pourquoi, je prétends que, dès aujourd'hui, il faut renforcer la Communauté, elle s'en est donné les moyens à Maastricht. Puis, il faut l'élargir. Il faut qu'elle prenne elle-même l'initiative des structures futures qui permettront à chacun des pays de l'Europe de ne pas venir en quémandeur pour obtenir telle ou telle concession, telle ou telle charité. Ce sont des peuples fiers ; si la dignité s'y perdait, ce serait déjà la révolte, ce serait la vindicte. Le sentiment d'appartenir à un monde différent reprendrait le dessus, après pourtant tant de déchirements.

Il faut donc une structure permanente où les pays de la Communauté - à l'égalité avec les autres Etats de l'Europe - bâtiront l'Europe future, chaque pays ayant une dignité égale et un droit égal comme cela existe aujourd'hui au sein de la Communauté où les trois pays les moins riches : Portugal, Irlande, Grèce, ont exactement le même droit de dire non aux décisions communautaires que les autres.

C'est cette recherche de dignité qui m'invite à insister pour que vite ou puisse concevoir les structures permanentes de l'Europe de demain qui n'exclura personne, je veux dire de ceux qui se seront dotés d'institutions démocratiques.

Je terminerai en réaffirmant ce que veut la France : la réussite de la Communauté, son élargissement, et la constitution de l'Europe permanente, tout entière. Vous me direz, la C.S.C.E. suffit à l'ouvrage, mais ce n'est pas tout à fait l'Europe puisqu'il y a les Etats-Unis d'Amérique et le Canada. Attention, je ne demande pas leur exclusion ! Surtout qu'on ne me fasse pas parler de travers dans la prochaine dépêche qui sortira ici ou là ! J'aurai ensuite des

difficultés avec George Bush, je peux les supporter, j'en ai eu quelques autres, mais celle là est tout à fait inutile puisqu'elle serait infondée !

La C.S.C.E. est essentiellement axée sur la sécurité. Il était évident, il est toujours évident que les alliés de l'Alliance Atlantique doivent jouer en commun un rôle déterminant dans la sécurité en Europe. Mais attendez le moment où - comme on dit " Italia fara da se " - l'Europe parlera pour elle-même dans je ne sais quelle langue commune ! La France quant à elle a pris une part éminente à la C.S.C.E., alors qu'il y a simplement deux ans, les peuples, les Etats de la Communauté s'y refusaient. Les Etats-Unis d'Amérique n'y montraient aucun enthousiasme. (En France, cela s'appelle une "litote" je crois !). Seuls Monsieur Gorbatchev et moi-même avons décidé de prendre des rendez-vous qui nous ont conduits finalement dans les différentes capitales jusqu'au rendez-vous de Paris en 1990. Toute une série d'événements montrent que nous sommes quelques pays, car nous ne sommes pas les seuls, nous français, à avoir pris part et à désirer que les grands ensembles prennent le pas sur la dislocation de l'Europe.

C'est également mon pays qui a proposé, non sans peine, l'adoption de la Banque pour le développement de l'Europe de l'Est. C'est également la France - je le rappelle parce que cela est contesté et mon devoir est de défendre la mission de la France dans le monde et en Europe - qui a proposé l'intervention des "Casques Bleus" en Yougoslavie. Propositions qui avaient été repoussées l'année dernière pour des raisons de droit que je peux comprendre puisqu'il s'agissait de Républiques qui aspiraient à devenir Etats mais qui étaient encore au sein du même Etat, de telle sorte que cela n'était pas en harmonie avec les traités fondamentaux des Nations Unies. Les choses ont changé. Nous nous sommes fait, avec Robert Badinter, les défenseurs de cette idée qui a proposé la cour d'arbitrage, chargée précisément de répondre aux questions posées par les minorités ou l'établissement des frontières. C'est, aujourd'hui, devenu la loi. Et cela le deviendra au plan des Nations Unies elles-mêmes, pour prévenir les conflits.

Enfin, c'est également la France, avec Bernard Kouchner - qui a constamment représenté le gouvernement de la République française - qui a promu la présence humanitaire.

Vous avez évoqué une riche idée, celle de la citoyenneté. Il est vrai que la citoyenneté est une notion qui grandit et qui peut désormais heureusement se substituer, à celles sur lesquelles nous avons vécu, celles que j'apprenais lorsque j'étais étudiant en droit ou en histoire. Voilà une notion qui après tout est dans le droit fil des grandes révolutions libérales dans le sens politique du terme, bien entendu, de ces deux derniers siècles, notion à laquelle, Mesdames et Messieurs, vous devez donner un contenu.

Voilà, nous sommes dans une période où une admirable dialectique sollicite les esprits : l'éclatement de l'Europe, comme on ne l'a pas connu depuis le Moyen-Age et même sans doute avant ; après tout il y avait déjà les empires, me semble-t-il nous avons nous-même vécu, faut-il s'en plaindre, sous la loi d'un empire qui a dicté nos lois, je parle de l'empire romain.

Très bien, va-t-on s'arrêter là, constater que désormais, chaque groupe tribal va disposer de ses propres lois, à l'exclusion de toute loi commune ? Vous sentez bien combien c'est impossible. Il n'y a pas de racines historiques et une racine aujourd'hui ne prendrait pas dans un sol devenu ingrat, car il y a l'autre mouvement, exactement contraire, je n'ai pas dit contradictoire, qui est le mouvement vers l'unité.